Praxis för anmälningar av skattefusk varierar

Jur. stud. Åke Norberg, Lund, har inom ämnet allmän rättsvetenskap (rättssociologi) under 1966 genomfört en undersökning av deklarationsbrottsligheten i Malmöhus län. I undersökningen konstaterar han bl. a. att praxis för anmälningar av skattefusk varierar starkt.

Avsikten med undersökningen har varit att ge en aktuell bild av deklarationsbrottsligheten i Malmöhus län. Norborg har använt sig av domar och aktmaterial och som komplement företagit en enkät bland vissa myndighetspersoner — 28 tjänstemän på länsstyrelsen, 34 åklagare, 59 domare och 132 taxeringsnämndsordförande. Som en jämförelse tar han också upp den SIFO-undersökning om skattefuskets utbredning som genomfördes i februari 1966.

Bortfallet i Norborgs enkät låg mellan 30 och 40 procent på varje fråga med undantag för åklagarna. Bara fyra åklagare underlät att svara.

Beträffande myndigheternas verksamhet var det speciellt märkbart, skriver Norborg, att taxeringsnämndsordförandenas anmälningar om misstänkta fall av skattefusk inte var tillfredsställande. Anmälningspraxis tycktes vara mycket olika. Somliga gjorde onödiga anmälningar, andra inga alls.

Anmälningsfrekvensen kan variera starkt år från år. 1963 var antalet anmälningar mer än dubbelt så stort som 1962. Taxeringsintendenten gallrade sistnämnda år bort endast 8 procent av anmälningarna från taxeringsnämndsordförandena i de lokala distrikten. 1963 var utgallringsprocenten 80.

Norborg visar också upp siffror på taxeringsnämndsordförandens bakgrund. I städerna har 46 procent av dessa anknytning till taxeringsväsendet eller ”kan väntas ha särskilda kunskaper i deklarationsfrågor”. På landsbygden är siffran 37 procent. De ”mer kvalificerade” har under perioden 1962—64 gjort något fler anmälningar om misstänkta fall än de övriga.

1963 väcktes i hela länet 17 åtal för falskdeklaration och 106 för vårdslös deklaration. Falskdeklaration är det sannolika brottet även i flera av de 106 fallen. Bevissvårigheter är orsak till att inte fler åtal för falskdeklaration inges, anser Norborg.

Normalt utgör 1.000 kr nedre gräns för åtalsanmälan. 1962 väcktes dock 26 åtal för fall under gränsen. 1963 var samma siffra 2. Tjugoen domare av trettio som besvarat en enkätfråga i sammanhanget är positiva till en gräns av den här typen.

De flesta som döms för falskdeklaration är i åldern 25—50 år. Ingen folkpensionär eller person under 20 år dömdes 1962—63 för falskdeklaration i Malmöhus län. Av falskdeklaranterna var endast två kvinnor.

Norborg har i sin undersökning delat upp dem som dömts till brott mot skattestrafflagen i Malmöhus län på yrkesgrupper för åren 1962—63. Bland de dömda dominerar arbetare och lantbrukare, säger Norborg i sin undersökning.

I enkäten till myndighetspersoner ställde Norborg bl. a. frågan om de ansåg att det fanns några speciella yrken där man skattefuskar oftare än inom andra. Tjugo-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-27 23:16:45

Giltighetstiden för anstånd med skattebetalning vid taxeringsbesvär och debiteringsrättelser

Av fögderidirektören Nils Gottliebsson

Anstånd med skattebetalning vid taxeringsbesvär skall gälla till dess två månader förflutit från dagen för prövningsnämndens eller vederbörande skattedomstols beslut i anledning av besvären (49 § 1 mom. sista stycket UF) och anstånd i samband med ansökan om rättelse av felaktig debitering till dess en månad förflutit från dagen för den lokala skattemyndighetens beslut i anledning av ansökningen (49 § 3 mom.). Hur dessa tidsbegränsningar med avseende å anståndets giltighet skall uppfattas och hur de fungerar skall här bli föremål för något studium.

Ett anståndsbeslut kan avse hela skatten eller del av densamma. Vid anstånd på grund av taxeringsbesvär beror beslutets innehåll på besvärens innebörd och det besked taxeringsintendenten lämnar. Är anståndsansökningen föranledd av en ansökan om rättelse av debiteringsfel blir den förhandsomräkning av skatten som LskM verkställer avgörande för anståndsbeslutets innehåll. Avser anståndet endast en del av skatten är det uppenbarligen inte tillräckligt med enbart ett anståndsbeslut avseende visst belopp utan besked måste också lämnas rörande betalningen av den del av skatten som skall erläggas. Detta kan ske genom att för envar av terminerna ange i vad mån anstånd lämnas åtminstone för oss vid LskM i Stockholm framstår det som redigare och för mottagaren lättare att uppfatta om det positivt anges vad som under varje termin skall betalas och anstånd ges med betalningen av "återstoden". Vad nu sagts innebär att LskM i Stockholm anser sig inte kunna använda riksblanketten för anståndsbeslut (Länstrycket Ser. II Avd. H nr 58) utan myndigheten har sin egen blankett med utrymme och förtext för föreskrift beträffande betalningen av den del av skatten som skall erläggas. Det är känt att även andra lokala skattemyndigheter har sina egna blanketter. Får vi be CFU att undersöka om inte riksblanketten skulle kunna utformas annorlunda.

[1] Förkortningar, LskM = lokala skattemyndigheten, KrfM = kronofogdemyndigheten.

---

fyra av trettio åklagare som tog ställning till frågan besvarade den med ja. Åklagarna och övriga som svarade jakande ansåg att det fuskas oftare bland fria yrkesutövare. Det begreppet exemplifierades med yrkesangivelser såsom enskilda rörelseidkare, arkitekter, tandläkare och hantverkare. Även lantbrukare och folk i byggfacket nämndes ganska ofta.

Inge Wennberg

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-27 23:16:45